

Manteision Dwyieithrwydd

Dywedodd Arnberg (1987) mai Dwyieithrwydd yw'r gallu i siarad, darllen ac ysgrifennu mewn dwy iaith.

Mae dwyieithrwydd yn cynnig ystod eang o fanteision gwybyddol, cymdeithasol a phroffesiynol. Trwy well

- galluoedd amlasgio
- sgiliau datrys problemau
- a chadw cof i gynnydd mewn ymwybyddiaeth ddiwylliannol sydd yn ol Baker (2006) yn cyfrannu at fyd mwy cynhwysol sydd â chysylltiadau byd-eang.

Yn ôl Bialystok (2001) mae plant dwyieithog yn manteisio o gael mynediad i fwy o gyfleoedd addysgol a phroffesiynol, yn ogystal, gall dwyieithrwydd yn ôl Cummings (2003)

- hybu twf personol, gan ei fod yn galluogi plant i fynegi eu hunain mewn gwahanol ieithoedd
- cysylltu â chymunedau amrywiol, a gwerthfawrogi cyfoeth amrywiaeth ieithyddol.

Manteision amlieithrwydd

Dengys ymchwil gan Smidt (2016) a Baker (2008) fod plant amlieithog yn aml yn arddangos galluoedd gwybyddol cryfach, a'u bod yn fedrus wrth newid rhwng ieithoedd a defnyddio systemau iaith luosog.

Yn bellach, mae dwyieithrwydd yn meithrin dealltwriaeth ddyfnach o ddiwylliannau a safbwyntiau gwahanol (Gorrara et al., 2020).

Adroddodd Jessner (2008) ar ddysgu trydedd iaith. Mae ymchwil wedi dangos bod babanod sy'n cael eu magu mewn cartref dwyieithog yn dangos gwell hunanreolaeth, sy'n gysylltiedig â llwyddiant academiaidd.

Manteision siarad Cymraeg

Dywed Baker a Jones (2000) Mae cofleidio'r Gymraeg yn cynnig sawl mantais gall plant warchod a hyrwyddo treftadaeth ddiwylliannol gyfoethog Cymru, gan feithrin ymdeimlad o falchder a pherthyn.

Yn ogystal yn ôl Hodges (2012) mae siarad Cymraeg yn agor drysau i gyfleoedd cymdeithasol unigryw gan alluogi plant i ymgysylltu ar gymuned Cymraeg a chymryd rhan mewn digwyddiadau diwylliannol fel yr Eisteddfod a digwyddiadau'r Urdd sydd yn ehangu eu cylchoedd cymdeithasol ac yn hwyluso dealltwriaeth ddyfnach o draddodiadau ac arferion Cymreig.

Yn ôl UNICEF (1989) Hawl y plentyn yw dysgu am ei ddiwylliant a'i grefydd ac i fod yn berchen ar iaith a hunaniaeth Erthygl 8 a 30.

Pwysigrwydd y Gymraeg fel iaith Ychwanegol

Mae arwyddocâd diwylliannol y Gymraeg fel iaith ychwanegol yn ymestyn y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth, gan ddylanwadu ar wahanol agweddau o fywyd gan gynnwys llenyddiaeth, cerddoriaeth, a digwyddiadau yn y gymuned. Mae'n gweithredu fel pont rhwng gwahanol genedlaethau, gan gadw traddodiadau a throsglwyddo'r hunaniaeth Gymreig unigryw i genedlaethau'r dyfodol yn ôl Siencyn (2019).

yn ôl Llywodraeth Cymru (2020) gall trochi plant mewn gweithgareddau diwylliannol sy'n ymwneud â'r ddwy iaith feithrin cysylltiad â dealltwriaeth ddyfnach e.e.

Dydd Santes Dwynwen, Dydd Gŵyl Dewi, yr Eisteddfod a'r gweithgaredd a wnes i.

Mae canu ac adrodd straeon yn rhan fawr iawn o weithgareddau dyddiol yr ysgolion cyfrwng Cymraeg ac yn rhan o'r Cwricwlwm Newydd (Llywodraeth Cymru, 2020) ac yn ystod fy ngweithgaredd buom yn canu cân am liwiau'r enfys ac am y tywydd Mae cyflwyno plant i'r ddwy iaith o oedran cynnar yn hanfodol ar gyfer dwyieithrwydd llwyddiannus. Gellir cyflawni hyn trwy siarad â'r plentyn yn y ddwy iaith gartref, gall hyn

fod yn rhwystr i rai rhieni felly mae cefnogi rhieni yn hanfodol bwysig. Awgrymaf lyfrau llun dwyieithog, gwyllo cyfryngau dwyieithog fel Cyw (dim.dyddiad) ar S4C, apiau Cymraeg i'r iPad, fel Tric a Chlic (dim dyddiad) sef y cynllun darllen Cymraeg rydyn ni'n ei ddefnyddio fel ysgol.

a YouTube. Defnyddiais y caru canu o YouTube (dim.dyddiad) ar gyfer fy ngweithgaredd gan annog plant i ymuno a chanu gyda Lliwiau'r enfys.

C) Datblygiad yr ymennydd

Yn ôl Trautner (2019), gall dysgu ail iaith yn ifanc fod o fudd i blant drwy wella hyblygrwydd gwybyddol a hunanreolaeth. Nid yw dysgu ail iaith yn drysu plant, ac mae'r manteision yn ymestyn y tu hwnt i gaffael iaith. Mae llwyddiant addysg y blynyddoedd cynnar dros y ganrif ddiwethaf yn dyst i hyn, gyda'r ffocws ar gaffell iaith a dulliau trochi. Yn ôl Haartsen, Jones a Johnson (2016) mae'r ymennydd ar ei fwyaf hyblyg o eni i dair blwydd oed, gan ei wneud yn amser delfrydol i ddysgu ail iaith. Fodd bynnag, mae Lenneberg (1964) a ddyfynnir gan Vanhove (2013) yn disgrifio ei ddamcaniaeth ar y ffenestr amser i ddysgu ieithoedd ychwanegol yn hollbwysig ac yn gorffen yn y glasoed.

Canfu astudiaeth (2008) gan seicolegwyr Bialystok a Martin-Rhee fod plant dwyieithog yn dangos mwy o lwyddiant wrth rannu gwrthrychau yn ôl siâp a lliw â'u cyfoedion uniaith, mae'r profiad o fod yn ddwyieithog yn awgrymu bod gwell canolfan orchymyn yr ymennydd, wrth ddatrys problemau a chyflawni tasgau meddyliol.

D) Meddwl dargyfeiriol

Mae annog agweddau tuag at amlieithrwydd yn meithrin ymwybyddiaeth ddiwylliannol ac empathi yn ôl Storme et al., (2017) a Booton et al., (2021) Mae'n helpu plant i werthfawrogi safbwyntiau amrywiol a deall arwyddocâd iaith erthygl 8 UNICEF (1989) a threftadaeth.

Mae hyrwyddo meddwl dargyfeiriol trwy ddod i gysylltiad ag ieithoedd amrywiol yn gwella hyblygrwydd gwybyddol. Mae plant sy'n ymgysylltu ag ieithoedd lluosog yn

dangos gwell sgiliau datrys problemau a'r gallu i addasu mewn gwahanol gyd-destunau yn ôl Booton et al., (2021). Fel y gwelwyd yn fy ngweithgaredd lle hybwyd, chwilfrydedd y plant wrth i ni ddarparu'r bocs a phaent.

Cysylltiadau a fframweithiau a rhaglenni blynnyddoedd cynnar.

Yn ôl Hickey a De Mejia (2014), Mae dod i gysylltiad cynnar ag addysg ddwyieithog yn caniatáu i blant ddatblygu dealltwriaeth ddyfnach o strwythur iaith gan wella eu sgiliau iaith a llythrennedd cyffredinol.

Dywed adroddiad Haartsen, Jones and Johnson (2016) mai polisi Llywodraeth Cymru yw y dylai pob disgybl 3-16 oed astudio'r Gymraeg, naill ai iaith gyntaf neu ail iaith

Yn ystod fy ngweithgaredd fe wnes i ystyried cynnwys plant a allai fod yn dysgu ac yn clywed yr iaith Gymraeg am y tro cyntaf erioed a modelu strwythur brawddeg glir, defnyddiais ddull trochi neu mae rhai yn eu galw'n ddull frechdan, nid yw pob ysgol yn credu ac yn dilyn y polisi hwn. Mae pennaeth yr Ysgol yn cefnogi'r ffordd rwy'n cynnwys plant ADY ac yn addasu'r ffordd rwy'n bwydo iaith.

Dengys fy ngweithgaredd fy mod yn rhoi cyfleoedd iddynt ailadrodd y gair neu'r frawddeg yn ôl ataf, mae hyn yn cael ei ystyried yn ffurf dda o fodelu a bwydo'r Gymraeg i blentyn ac yn unol â pholisi ysgol Drilio Ddisglair. Drilio Disglair ydy pecyn sy wedi eu creu gan Erw, er mwyn datblyget siarad plant, gwaith y pecyn ydy i sicrhau cysondeb iaith plant y sir (Y GROMLECH - Drilio Disglair, dim dyddiad). Yn ystod fy ngweithgaredd rwy'n Dilyn patrymau iaith y pecyn.

Mae'n bwysig mynd i'r afael â phryderon am ddatblygiad plentyn, gan gynnwys datblygiad iaith, trwy gyfathrebu â'r teulu a'r Cydlynnydd ADY o fewn yr ysgol. Rydw i hefyd yn defnyddio wellcomm fel pecyn cymorth lleferydd ac iaith i sgrinio iaith, cyfathrebu a dealltwriaeth y plant a rhoi ymyriadau ar waith os oes angen yn unol ag Asesiad GL (2017).

Wrth gyflwyno ail iaith i blant dengys fy ngweithgaredd defnyddiais amrywiaeth o strategaeth ddwyieithog megis

- Visual Prompts
- lluniau a gwrthrychau
- y bwrdd cyfathrebu - nawr a nesaf sy'n strategaeth bwysig ar gyfer rhai plant ag ADY gan fod angen strwythur a threfn arnynt.
- cerddoriaeth
- weigaredd corfforol ac roedd y cyfle ar gyfer sgiliau trawsgwricwlaidd a mathemateg.
- Gwobrwyo- sgiliau da, sgiliau gwranddo, Mae hwn yn ddamcaniaeth o Skinner (1957) a ddyfynnir yn Aubrey a Riley (2022).
- Modelu strwythur brawddeg glir
- dull trochi/ddull frechdan
- Drilio disglair a
- cynllunio ar gyfer ADY

Roedd creu'r Enfys gan ddefnyddio paent nid yn unig yn weithgaredd i ddysgu lliwiau'n ddwyieithog ond hefyd yn weithgaredd 'attention autism' (awtistiaeth sylw) sy'n cael ei ddefnyddio i wella sgiliau canolbwyntio, a gwranddo'r plant. Rheswm arall o'i ddefnyddir oedd cefnogi datblygiad lleferydd ac iaith, yn ystod fy ngweithgaredd cyfunais y ddau, fel bod y plant yn talu sylw, yn gwranddo, yn dysgu'r lliwiau yn y Gymraeg wrth ddrilio. Mae cynnwys plant ag ADY yn hanfodol wrth gynllunio yn yr ysgol. Mae'r cwricwlwm newydd i Gymru yn caniatáu i hyn ddigwydd (Llywodraeth Cymru, 2020).

Mae'r cwricwlwm newydd wedi'i gynllunio gan athrawon gyda'r nod o ddiwallu anghenion pob plentyn, yn y byd. Gweledigaeth ar y cyd ar gyfer pob plentyn yw'r pedwar diben. Bydd dysgu yn cael ei wneud drwy'r 6 maes dysgu a phrofiad gan

sicrhau Dysgu am Gymru, dysgu'r iaith a dysgu am yr ardal leol a'r byd (Llywodraeth Cymru, 2020).

Yn ôl Addysg Cymru (2019) mae pob siaradwr Cymraeg bellach yn ddwyieithog, ac os mai datblygu siaradwyr dwyieithog yw'r nod, rhaid i athrawon allu adnabod lle mae'r plentyn o ran ei sgiliau dwyieithog ac er mwyn darparu'r cyfleoedd gorau a sgaffaldio ac adeiladu ar yr hyn y maent yn ei wybod yn barod, sef theori Bruner (1976) a ddyfynnir yn Aubrey a Riley (2022) ac i barhau i symud ar hyd continwmm, yn briodol ac yn bwrpasol rhaid cynllunio cyfleoedd o fewn y cwricwlwm newydd i ganiatáu i hynny ddigwydd (Llywodraeth Cymru, 2020).

Sefydlodd Mudiad Meithrin 40 o leoliadau ychwanegol i gyrraedd nod Llywodraeth Cymru (2016b). Mae ysgolion cynradd Cymraeg yn dibynnu ar y Mudiad meithrin fel porthwr cynradd a bwriad Llywodraeth Cymru (2018) yw darparu llwybr i addysg cyfrwng Cymraeg i gynifer o blant â phosibl. (*Cylchoedd Meithrin*, 2021).

Casgliad

Fy nghasgliad i yw pe bynnag yr iaith y mae plant yn ei dysgu maent yn elwa ohoni, mae'n gaffaeliad enfawr yn academiaidd. Uchelgais Llywodraeth Cymru (2017) yw gweld nifer y bobl sy'n gallu mwynhau siarad a defnyddio'r Gymraeg yn cyrraedd miliwn erbyn 2050.

Felly, mae angen i ni gydweithio i gyrraedd y targed hwn.

Gyda'n gilydd gallwn wneud gwahaniaeth, ond rhaid inni fel y dywedodd Dewi Sant mae'n debyg ar ei wely angau " Gwneud y pethau bychain" Medieval Archives (2010). Diolch am wrando.

Arnberg, L. (1987) *Raising Children Bilingually: The Pre-School Years*. Clevedon: Multilingual Matters.

Aubrey, K. and Riley, A. (2022) *Understanding and using educational theories*. 3rd edition. Thousand Oaks: SAGE Publications.

Baker, C. (2006) *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters.

Baker, C. and Jones, M.P. (2000) *Welsh Language Education: A strategy for revitalization, Language Revitalization: Policy and Planning in Wales*. Edited by C.H. Williams. Cardiff: University of Wales Press.

Bialystok, E. (2001) *Bilingualism in development: Language, literacy, and cognition*. New York: Cambridge University Press.

Booton, S.A. *et al.* (2021) 'Children's divergent thinking and bilingualism', *Thinking Skills and Creativity*, 41, p. 100918. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100918>.

Cummins, J. (1979) 'Linguistic interdependence and the educational development of bilingual children', *Review of Educational Research*, 49(2), pp. 222–51.

Cylchoedd Meithrin - (2021) Available at: <https://meithrin.cymru/cylchoedd-meithrin/> (Accessed: 20 March 2024).

Gorrara, C. *et al.* (2020) 'Multilingual perspectives: preparing for language learning in the new curriculum for Wales', *The Curriculum Journal*, 31(2), pp. 244–257. Available at: <https://doi.org/10.1002/curj.11>.

Haartsen, R., Jones, E.J. and Johnson, M.H. (2016) 'Human brain development over the early years', *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 10, pp. 149–154. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2016.05.015>. (Accessed: 20 March 2024).

Hickey, T.M. and De Mejía, A.-M. (2014) 'Immersion education in the early years: a special issue', *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 17(2), pp.

131–143. Available at: <https://doi.org/10.1080/13670050.2013.866624>. (Accessed: 20 March 2024).

Hickey, T.M., Lewis, G. and Baker, C. (2014) 'How deep is your immersion? Policy and practice in Welsh-medium preschools with children from different language backgrounds', *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 17(2), pp. 215–234. Available at: <https://doi.org/10.1080/13670050.2013.866629>. (Accessed: 20 March 2024).

Hodges, R.S. (2012) 'Welsh-medium education and parental incentives – the case of the Rhymni Valley, Caerffili', *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 15(3), pp. 355–373. Available at: <https://doi.org/10.1080/13670050.2011.636796>. (Accessed: 2 March 2024).

Jessner, U. (2008) 'Teaching third languages: Findings, trends and challenges', *Language Teaching*, 41(1), pp. 15–56. Available at: <https://doi.org/10.1017/S0261444807004739>.

Key education statistics: 2019 | GOV.WALES (2019) www.gov.wales. Available at: <https://www.gov.wales/key-education-statistics-2019> (Accessed: 20 April 2024).

Martin-Rhee, M.M. and Bialystok, E. (2008) 'The development of two types of inhibitory control in monolingual and bilingual children', *Bilingualism: Language and Cognition*, 11(1), pp. 81–93. Available at: <https://doi.org/10.1017/S1366728907003227>.

Rhys, M. and Thomas, E.M. (2013) 'Bilingual Welsh-English children's acquisition of vocabulary and reading: implications for bilingual education', *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16(6), pp. 633–656.

Siencyn, S.W. (2019) 'Early years' provision for young children in Wales: history, challenges, and the Welsh language', *TEANGA, the Journal of the Irish Association for Applied Linguistics*, 10, pp. 19–37. Available at: <https://doi.org/10.35903/teanga.v10i0.68>.

Smidt, S. (2016) *Multilingualism in the early years: extending the limits of our world*. New York: Routledge.

Storme, M. *et al.* (2017) 'The Effect of Forced Language Switching during Divergent Thinking: A Study on Bilinguals' Originality of Ideas', *Frontiers in Psychology*, 8, p. 2086. Available at: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02086>.

The additional learning needs transformation programme: frequently asked questions Includes details of the new additional learning needs (2022) (ALN) system and how we will put in place the changes. Go to <https://www.gov.wales/additional-learning-needs-transformation-programme-frequently-asked-questions-html> for the latest version. (Accessed: 20 March 2024).

The 'little things' matter, Saint David of Wales (2010) Medieval Archives. Available at: <https://medievalarchives.com/2010/11/22/the-little-things-matter-saint-david-of-wales/> (Accessed: 20 April 2024).

Trautner, T. (2019). *Advantages of a bilingual brain*. Michigan State University. Available at: https://www.canr.msu.edu/news/advantages_of_a_bilingual_brain. (Accessed: 5 March 2024).

Tric a Chlic (no date) *Tric a Chlic*. Available at: <https://tricachlic.cymru/?>. (Accessed: 20 March 2024).

UNICEF (1989) *UN Convention on the Rights of the Child (UNCRC)*, UNICEF. Available at: <https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/>. (Accessed: 20 March 2024).

Vanhove, J. (2013) 'The critical period hypothesis in second language acquisition: A statistical critique and a reanalysis', *PLoS ONE*. Edited by S.A. White, 8(7). Available at: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0069172>.

Welsh Government (n.d.). *Talk with me | GOV.WALES*. [online] Available at: <https://www.gov.wales/talk-with-me?fbclid=IwAR2v6l9PYdmZMsR9RQRg-SXEn39cii0CvgoccmgqFGJG8sUPBYtHnRHpfrc> (Accessed: 11 Apr. 2024).

Welsh Government (2024). *Cymraeg 2050: Welsh language strategy action plan 2024 to 2025* Available at: <https://www.gov.wales/cymraeg-2050-welsh-language-strategy-action-plan-2024-2025-html> (Accessed: 14 Apr.2024)

Welsh Government (2017) *Cymraeg 2050 A million Welsh speakers*. Available at: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-12/cymraeg-2050-welsh-language-strategy.pdf>. (Accessed: 26 March 2024).

Welsh Government (2020). *Curriculum for Wales - Hwb*. hwb.gov.wales. Available at: <https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/>.(Accessed: 28 March 2024).

Welsh Government (2018) *www.gov.wales*. Available at: <https://www.gov.wales/extra-funding-help-mudiad-meithrin-contribute-1-million-welsh-speakers-0> (Accessed: 20 April 2024).

WellComm (2017) *GL Assessment*. Available at: <https://www.gl-assessment.co.uk/assessments/products/wellcomm/>.(Accessed: 20 March 2024).

Y GROMLECH - Drilio Disglair (no date) *sites.google.com*. Available at: <https://sites.google.com/hwbcymru.net/ygromlech/cyfrwng-cymraeg/drilio-disglair> (Accessed: 17 April 2024).

youtube (n.d.). *Lliwiau'r Enfys*. [online] Available at: <https://youtu.be/lxnHRqePwxE?si=FJuEI1WZgIsBOgOR> (Accessed: 14 Apr. 2024).